

Impact Factor: 5.479

ISSN 2181-9505

Doi Journal 10.26739/2181-9505

Philosophy and Life

FALSAFA VA HAYOT • ФИЛОСОФИЯ И ЖИЗНЬ

Special
Issue 2

2022

1. Oripov Xasan Abdivahovich СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКИЕ АСПЕКТЫ ПОНИМАНИЯ ЗНАЧЕНИЯ ФЕНОМЕНА СВОБОДЫ СЛОВА В ОБЩЕСТВЕННОМ РАЗВИТИИ.....	8
2. Rakhmonov Sunnatillo Mavlonovich INTERPRETATION A PERFECT HUMAN IN THE TARIKATS MAWLAWI AND NAQSHBANDI.....	13
3. Samadov Aktamkul Rafikovich UNITY OF MORALITY AND AESTHETICS IN PERSONAL MIND: PHILOSOPHICAL ANALYSIS.....	19
4. Abdumajidova Hamida IMPACT OF MODERNIZATION OF THE CENTRAL ASIAN COUNTRIES ON THE ACTIVITY OF SOCIO-POLITICAL RELATIONS.....	26
5. Бегматова Мўътабар Аскарловна, Усанов Равшан Тураевич МАДАНИЯТШУНОСЛИК ФАНИГА ЯНГИЧА ЁНДАШУВ.....	30
6. Боймуродов Зоҳид Шокирович “ТУРМУШ ТАРЗИ” КАТЕГОРИЯСИНИНГ НАЗАРИЙ ЭКСПЛИКАЦИЯСИ.....	35
7. Жураева Дилафруз Жамуродовна “БОБУРНОМА” – ТАБИАТ ЭСТЕТИКАСИНИНГ ИЛК МАНБАСИ СИФАТИДА.....	44
8. Отабаев Икромжон Усмонжанович ТАРИХИЙ ОНГ ВА ТАРИХИЙ ХОТИРАНИНГ РИВОЖЛАНТИРИШ ЗАРУРИЯТИ.....	52
9. Isomiddinov Yuldash Yusubboevich THE SOCIAL PHILOSOPHICAL ESSENCE OF ABDURAUF FITRAT’S SPIRITUAL HERITAGE.....	58
10. Кузиев Нодир Абдусалимович ИПАК ЙўЛИ ДОИРАСИДА ЎЗБЕКИСТОННИНГ САВДО-ИҚТИСОДИЙ СОҲАЛАРИДАГИ ЎЗАРО МУНОСАБАТЛАРИ.....	65
11. Мавлонов Илхомжон Холмирзаевич ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОНДА МИЛЛИЙ ЮКСАЛИШНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ ГОЯВИЙ АСОСЛАРИ.....	70
12. Султонова Светлана Юриевна ГЛОБАЛЛАШУВ ШАРОИТИДА ТЕРРОРИЗМ ТАҲДИДЛАРИДАН ШАХСИЙ ЎЗИНИ-ЎЗИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ МУАММОЛАРИ.....	75
13. Сўфиев Абдуҳаким Абдулазизович ТАДБИРКОР ШАХС ҲУКУҚИЙ МАДАНИЯТИ ОШИРИШНИНГ ИЖТИМОИЙ-ФАЛСАФИЙ ЖИҲАТЛАРИ.....	82

УДК 1(091)(5):[910.4:339.9(4/5)]

Кузиев Нодир Абдусалимович

Бухоро давлат университети таянч докторанти

e-mail: nodir82a@mail.ru

(Ўзбекистон, Бухоро)

ИПАК ЙЎЛИ ДОИРАСИДА ЎЗБЕКИСТОННИНГ САВДО-ИҚТИСОДИЙ СОҲАЛАРИДАГИ ЎЗARO МУНОСАБАТЛАРИ

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.00000000>
АННОТАЦИЯ

Ушбу мақолада Ўзбекистоннинг Ипак йўли лойиҳалари доирасидаги савдо-иқтисодий соҳасидаги ҳамкорлиги муҳим аҳамиятга эга масалалардан бири эканлиги ижтимоий-фалсафий жihatдан илмий таҳлил қилинган. Мамлакат мустақиллик йилларида турли форматлардаги Ипак йўли концепцияларининг иқтисодий ва гуманитар лойиҳаларида иштирок этган. Шунингдек, Ўзбекистоннинг Хитой ташаббусидаги замонавий Ипак йўли доирасида савдо-иқтисодий ва маданий-гуманитар ҳамкорлиги муҳим аҳамият касб этмоқда.

Калит сўзлар: “Ипак йўли иқтисодий камари”, Жаҳон банки, “Бир макон, бир йўл”, Замонавий Ипак йўли, савдо-иқтисодий алоқалар

Kuziev Nodir Abdusalomovich

PhD student of the Bukhara state university

e-mail: nodir82a@mail.ru

(Uzbekistan, Bukhara)

MUTUAL RELATIONS OF UZBEKISTAN WITHIN THE FRAMEWORK OF THE SILK ROAD IN TRADE AND ECONOMIC SPHERES

ABSTRACT

This article scientifically analyzes from a socio-philosophical point of view the fact of the importance of Uzbekistan's cooperation in the trade and economic sphere within the framework of Silk Road projects, the country participated in economic and humanitarian projects of Silk Road concepts in various formats during the years of independence. Trade, economic, cultural and humanitarian cooperation of Uzbekistan within the framework of the modern Silk Road on the initiative of China is also of great importance.

Keywords: Silk Road Economic Belt, World Bank, “One Belt, One Road”, Modern Silk Road, trade and economic relations.

Кузиев Нодир Абдусалимович

Базовый докторан Бухарского государственного университета

e-mail: nodir82a@mail.ru

(Узбекистан, Бухара)

ВЗАИМНЫЕ ОТНОШЕНИЯ УЗБЕКИСТАНА В РАМКАХ ШЕЛКОВОГО ПУТИ В ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ СФЕРАХ

АННОТАЦИЯ

В данной статье научно анализируются с социально-философской точки зрения факт важности сотрудничества Узбекистана в торгово-экономической сфере в рамках проектов Шелкового пути. Страна участвовала в экономических и гуманитарных проектах концепций Шелкового пути в различных форматах в годы независимости. Также важное значение имеет торгово-экономическое и культурное-гуманитарное сотрудничество Узбекистана в рамках современного Шелкового пути по инициативе Китая.

Ключевые слова: Экономический пояс Шелкового пути, Всемирный банк, "Один пояс, один путь", Современный Шелковый путь, торгово-экономические отношения.

КИРИШ

Ўзбекистон Республикаси мустақилликка эришгач, ўзининг халқаро алоқаларини фаол равишда йўлга қўйди ва амалга ошира бошлади, мустақил ташқи сиёсий фаолиятни ташкил этиш ҳамда ишлаш тизимини изчил ва мақсадли равишда шакллантирди.

2017 йил 7 февралда Президент Шавкат Мирзиёев ташаббуси билан қабул қилинган Ўзбекистонни 2017-2021 йилларда янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегиясида чуқур ўйланган, ўзаро манфаатли ва амалий руҳдаги ташқи сиёсат юритиш, чуқур ўйланган, ўзаро манфаатли ва амалий руҳдаги ташқи сиёсат юритишга йўналтирилган давлатимиз мустақиллиги ва суверенитетини мустаҳкамлаш, Ўзбекистоннинг ён-атрофида хавфсизлик, барқарорлик ва аҳил қўшничилик муҳитини шакллантириш, мамлакатимизнинг халқаро нуфузини мустаҳкамлаш масалаларига асосий устувор йўналишлар сифатида эътибор қаратилган.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев таъкидлаганидек, "Биз ўзаро ишонч ва манфаатларни ҳисобга олиш асосида хорижий давлатлар, энг аввало, қўшни давлатлар, шу билан бирга, халқаро институтлар билан яқиндан ҳамкорлик қилишни бугунги кун талаблари даражасида ташкил этамиз. Ўзбекистонда ўзини ишончли шерик сифатида кўрсатган ишбилармонлар билан ҳамкорлик муносабатлари, албатта, давом эттирилади".

МАВЗУГА ОИД АДАБИЁТЛАР ТАҲЛИЛИ ВА ТАДҚИҚОТ УСУЛЛАРИ

Ипак йўли доирасида Ўзбекистоннинг савдо-иқтисодий ҳамкорлиги масалаларини кенг миқёсда ўрганилган ва ушбу мавзу бўйича адабиёт ва манбаларни қуйидагича бўлиб ўрганиш мақсадга мувофиқ.

Маҳаллий муаллифларнинг тадқиқотларини қамраб олган Ипак йўли лойиҳасида савдо-иқтисодий ҳамкорлигда Ўзбекистон Республикасининг ушбу лойиҳадаги иштироки масалалари ёритилган адабиётларни ташкил этади. Буборада А. Хўжаев, О.Кобзева, Р.Мирзаев, М.Ра каби олимлартомонидан турли илмий адабиётлар яратилган.

Бундан ташқари, ушбу гуруҳга Ўзбекистоннинг Замонавий Ипак йўли лойиҳаси иштирокчи мамлакатлари билан ўзаро ҳамкорлигининг айрим масалалари таҳлил қилинган монографияларва илмий мақолаларни ҳам киритиш мумкин. Мазкур тадқиқотларда Ўзбекистоннинг Ипак йўли концепцияси доирасидаги сиёсий, иқтисодий ва маданий-гуманитар ҳамкорлиги масалалари ёритилган.

МУҲОКАМА ВА НАТИЖАЛАР

Ш.Мирзиёев саммитда иштирок этувчи давлатларнинг IT-паркалари негизида "Интеллектуал ипак йўли" платформасини яратиш ташаббусини ҳам илгари сурди. Бу жамият ҳаётининг барча жабҳаларида мохиятан рақамлаштиришга ўтиш ғояларини амалга ошириш бўйича саъй-ҳаракатларни бирлаштиришга ёрдам беради.

Ўзбекистон Республикаси Президенти биргаликда ишлашга чақирди фуқароларнинг озик-овқатга бўлган эҳтиёжларини олдиндан қоплаш масаласига эътибор қаратди. Шунингдек давлатимиз раҳбари муқобил энергия соҳасига Хитой сармояси ва технологияларини жалб

килиш бўйича “Йўл харитаси”ни-“Яшил ипак йўли” лойиҳаси доирасида яратишни таклиф килди.

Си Цзинпин Ўзбекистон ва унинг қўшнилариининг “Ўз йўлидан бориш” ниятларини қўллаб-қувватлади. Пекин уларга ижтимоий лойиҳалар учун грант асосида 500 млн АҚШ доллар ажратади деб таъкидлади ХХР давлат раҳбари. Хитой Халқ Республикасининг (ХХР) янги ипак йўли қурилиши лойиҳалари бўйича фаол иш олиб бораётганини алоҳида таъкидлаш лозим. Хитой ҳукумати транспорт логистика соҳасига оид “Буюк ипак йўлининг иктисодий йўлаги” лойиҳасини илгари сурмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Марказий Осиё давлатларининг энг йирик қўшниси - *Хитой Халқ Республикасидир (ХХР)*. Минтака мамлакатлари, жумладан, Хитой билан умумий чегараси бўлмаган Ўзбекистон учун ХХР муҳим сиёсий, савдо-иктисодий шерикдир. Икки томонлама ҳамкорлик барча соҳаларни камраб олади ва ўзаро манфаатли хусусиятга эгадир.

2017 йил май ойида Ўзбекистон Президенти Ш.Мирзиёев Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзинпиннинг таклифига биноан Хитойга давлат ташрифи билан борди. Шавкат Мирзиёев ва Си Цзинпиннинг учрашуви чоғида томонлар Ўзбекистон ва Хитой ўртасидаги ҳамкорликни янада ривожлантиришнинг кенг доираси, томонларни кизиктирган минтакавий ва халқаро масалалар бўйича батафсил фикр алмашдилар. Музокаралар давомида икки томонлама ва кўп томонлама муносабатларнинг долзарб масалалари, хусусан, сиёсий, савдо-иктисодий, сармоявий, молиявий-техникавий, энергетик, маданий-гуманитар ва бошқа соҳалардаги ҳамкорликни янада ривожлантириш, ўзаро савдо айланмаси ҳажмини ошириш бўйича атрофлича фикр алмашилди.

Умуман олганда, Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг ХХРга давлат ташрифи доирасида сиёсий ва иктисодий соҳаларда муҳим келишувларга эришилди, икки томонлама ҳамкорликнинг истиқболли йўналишлари бўйича 100 дан ортиқ киймати 23 миллиард доллардан ошадиган инвестиция лойиҳаларининг катта тўпламини амалга оширишга қаратилган муҳим ҳужжатлар имзоланди.

Икки томонлама самарали ҳамкорлик Хитойнинг “Бир макон, бир йўл” ташаббуси доирасида ҳам амалга оширилмоқда. Хусусан, 2019 йил 24-27 апрел кунлари Ўзбекистон раҳбари Шавкат Мирзиёев Хитой Халқ Республикаси Раиси Си Цзинпиннинг таклифига биноан ушбу мамлакатга иккинчи “Бир макон, бир йўл” халқаро форумида иштирок этиш учун ташриф буюрди. Ушбу ташриф давомида икки мамлакат раҳбарлари Ўзбекистон иктисодиётига инвестициялар, инновациялар ва технологияларни жалб қилишда ўзаро алоқаларни мустаҳкамлаш истиқболларини, турли соҳаларда янги қўшма ҳамкорлик лойиҳаларини ишлаб чиқиш, минтака транзит ва транспорт-коммуникация салоҳиятини ривожлантириш масалаларини муҳокама қилдилар. Хитой Халқ Республикаси Раиси “Бир макон, бир йўл” лойиҳаси ривожланишнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ўзбекистонда қабул қилинган Ҳаракатлар стратегиясига тўлиқ мос келишини таъкидлади.

ХХР Ўзбекистоннинг савдо шериклари орасида етакчи ўринни эгаллайди. Ўзбекистон ҳудудида Хитой капитали иштирокидаги 700 дан ортиқ компания ва корхоналар фаолият юритмоқда. 2020 йилда 6 432,2 млн.АҚШ долл.) ташкил этиб, 2016 йилга нисбатан 80 фоизга ўсди.

Ўзбекистон Хитой билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни янада ривожлантиришдан, айниқса, юқори технологиялар соҳасидаги лойиҳаларни амалга оширишдан, мамлакат иктисодиётининг экспортга йўналтирилган ишлаб чиқариш соҳаларига Хитой сармояларини жалб қилишдан, шунингдек транспортни ривожлантиришдан, шунингдек, Ўзбекистон транспорт-коммуникация комплексини ривожлантириш ва унинг халқаро транзит тизимига қўшилишидан манфаатдор.

2020 йилда COVID-19 пандемияси сабабли чекланган карантин чораларига қарамай ва шу муносабат билан ўзаро товар айирбошлаш ҳажмининг сезиларли даражада пасайишига қарамай, Ўзбекистон ва Хитой пандемиянинг иктисодий оқибатларини юмшатиш ва илгари режалаштирилган ва янги қўшма лойиҳаларни амалга оширишни тиклаш учун барча саъй-ҳаракатларни амалга оширмоқдалар.

ХУЛОСА

Ипак йўлини қайта тиклашнинг замонавий концепциялари доирасида илгари сурилган гоё ва қарашлар бугунги кунда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш, Янги Ўзбекистон стратегияси доирасида амалга ошириладиган чора-тадбирлар самарадорлигини оширишга хизмат қилмоқда.

Амалга ошириладиган ислохотлар самарадорлигини ошириш, хусусан, иқтисодиётнинг турли тармоқларини модернизация қилиш, қишлоқ хўжалигини жадал риволантириш, ҳудудларнинг иқтисодий ривожланишини жадаллаштириш, туризмни иқтисодиётнинг муҳим драйверига айлантириш, рақамли иқтисодиётни ривожлантириш, бу борадаги илғор ютуқлардан фойдаланиш, фан ва таълим, ижтимоий-иқтисодий ҳаётга инновацияларни жорий этиш халқаро тажрибани пухта ўзлаштириш, бошқа давлатлар билан ижтимоий-иқтисодий муносабатларни янги босқичга кўтаришни тақозо этади.

Ипак йўlining тикланишига оид замонавий концепцияларнинг гоё ва ёндашувлари ушбу тажрибани ўзлаштириш ва миллатлараро иқтисодий ҳамкорликни ошириш канали бўлиб хизмат қилиши билан аҳамиятлидир.

Адабиётлар рўйхати:

1. Ташқи ишлар вазирлиги ҳамда, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети ташкил этилди. Ўзбекистон Президентининг 1992 йил февралдаги фармони билан Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги ҳам ташкил топди.
2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича Ҳаракатлар стратегияси тўғрисида” Фармони // <https://lex.uz/docs/3107036?otherlang=1>
3. Мирзиёев Ш. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимига киришиш тантанали маросимига бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ /Ш.М. Мирзиёев. – Тошкент: Ўзбекистон, 2017. –Б.27.
4. Ш.Мирзиёев “Интеллектуал ипак йўлини яратишни тақлиф қилди // spot.uz,2022 yil, 26 yanvar.
5. <http://www.inform.kz/rus/article/2659526>.
6. <https://mfa.uz/ru/press/news/2019/04/18757/?print=Y> (16.11.2019).
7. <https://stat.uz/ru/press-tsentr/novosti-komiteta/8315-o-zbekiston-respublikasining-tashqi-savdo-aylanmasi-511> (24.02.2020).

References

1. The Ministry of Foreign Affairs and the University of World Economy and Diplomacy were established. The Ministry of Foreign Economic Relations was established by the decree of the President of Uzbekistan in February 1992.
2. Decree of the President of the Republic of Uzbekistan "On the Strategy of Actions for Further Development of the Republic of Uzbekistan" // <https://lex.uz/docs/3107036?otherlang=1>
3. Mirziyoev Sh. Together we will build a free and prosperous, democratic country of Uzbekistan. Speech at the joint meeting of the chambers of the Oliy Majlis dedicated to the inauguration ceremony of the President of the Republic of Uzbekistan /Sh.M. Mirziyoev. - Tashkent: Uzbekistan, 2017. - P.27.
4. Sh. Mirziyoev "Proposed to create an intellectual silk road // spot.uz, January 26, 2022. <http://www.inform.kz/rus/article/2659526>.
6. <https://mfa.uz/ru/press/news/2019/04/18757/?print=Y> (16.11.2019).
7. <https://article.iz/ru/press-center/news-committee/8315-Foreign-trade-turnover-of-the-Republic-of-Uzbekistan-511>(24.02.2020).

Библиография

1. Созданы Министерство иностранных дел и Университет мировой экономики и дипломатии. Министерство внешнеэкономических связей было создано указом Президента Республики Узбекистан в феврале 1992 года.
2. Указ Президента Республики Узбекистан «О Стратегии действий по дальнейшему развитию Республики Узбекистан» // <https://lex.uz/docs/3107036?otherlang=1>
3. Мирзиёев Ш. Вместе мы построим свободную и процветающую, демократическую страну Узбекистан. Выступление на совместном заседании палат Олий Мажлиса, посвященном церемонии вступления в должность Президента Республики Узбекистан /Ш.М. Мирзиёев. – Ташкент: Узбекистан, 2017. – С.27.
Ш.Мирзиёев предложил создание «Интеллектуального Шелкового пути». // spot.uz, 26 января 2022 года.
<http://www.inform.kz/rus/article/2659526>.
6. <https://mfa.uz/ru/press/news/2019/04/18757/?print=Y> (16.11.2019).
7. <https://stat.uz/ru/press-tsentr/novosti-komiteta/8315-внешне-торговый-оборот-Республики-Узбекистан--511> (24.02.2020).